

FORUM

2008

TSJEKKISK-NORSK FORUM

č. 63, říjen 2008

nr. 63, oktober 2008

Vážení přátelé!

Podzim se svým různobarevným laděním je tady. Myslím, že většina z nás, kteří čtou tyto řádky, v poslední době zažila pocit, že čas neskutečně rychle ubíhá a že nestíháme dokončovat věci ve stanovených termínech. Je to prostě 'nemoc' dnešní doby, se kterou se jako jednotlivci snažíme svými individuálními přístupy vyrovnávat. Nejčastěji si vytváříme žebříček priorit. Kam však na žebříčku priorit zařadit dobrovolnou, zájmovou a zajímavou činnost jakou je činnost v krajanském spolku, která vyžaduje SPOUSTU času? Je to na jedné straně čas nutný ke komunikaci a tím vytváření společenského programu spolku a na druhé straně čas pro nezbytné schůzování a dokončení náročného úkolu - závazku - dědictví, který výbor TNF plus dva nejbližší spolupracovníci mají? Snad alespoň někteří tuší, že mám na mysli nemovitost Storsand. Jsme pouze lidé se svými osobními příběhy,

povinnostmi a starostmi. Faktem je, že krajanů v Oslo a okolí přibývá. Spolek však tento přírůstek v počtu členů nezaznamenává. K dnešnímu dni jsme zaznamenali 58 plateb členství v TNF pro rok 2008. Jistě počet členů bude malinko vyšší, protože jsou tam rodinná členství. Ale stejně, JE TO MÁLO a otázka co se spolkem vyvíjí naprosto akutně. V podstatě se není na koho obrátit, když výbor potřebuje výpomoc. Ráda bych vás vyzvala, A TO VŠECHNY GENERACE KRAJANŮ, abyste se zamysleli, zda není někdo, kdo by dal do svého žebříčku priorit kus pořádné dobrovolné práce ve výboře TNF. A vůbec bych byla ráda, kdybyste se zamysleli nad posláním spolku a vašimi možnostmi přispět k jeho činnosti.

Hezké podzimní dny a příjemná setkání, ke kterým bude v nejbližší době hned několik příležitostí, přeje za výbor a redakci TNF

Liba Janáková.

Oppdatert rapport om salget av eiendommen Storsand.....	2
Memento 1968	2
Naděje, o níž se říká, že umírá poslední.....	5
Zlý sen 21. augusta 1968.....	6
O roce 1968, ale hlavně o lidech.....	6
Vzpomínkový večer na rok 1968, České Velvyslanectví v Oslo, 28.8.2008	10
Zajímavá cesta kanónů mezi československým pohraničím a norskými fjordy	10
Léto 2008	12
Subject: Gamle møbler.....	13
Informace pro krajany od zastupitelského úřadu	13
Hledáme stavebního inženýra a prodejce českých domů v Norsku.	15
Problém a jeho řešení.....	15

Oppdatert rapport om salget av eiendommen Storsand

4.mai 2008: Eiendommen på Storsandveien 68A – bosted for vaktmester Morten Aulie ble overtatt av Alena Bartonova og Liba Janakova.

I slutten av juni fikk Liba Janakova kopier av bankutskrifter fra Morten Auli. Tre regninger med husleie som ikke var betalt det siste året var godskrevet til Solgløtt-kontoen.

13.juni 2008: Møte på Storsand. Zita, Olga og Liba møtte Stig Jørgensen og Helge Hauge (representanter av Hurum Tre og Glass AS) – kjøper. Det ble avtalt at kjøper overtar eiendommen i slik stand som den var, mot fratrekk på 110 000,- NOK fra kjøpesummen. Vi ble enige om dette etter utveksling av flere e-mailer.

I løpet av sommeren 2008 skiftet firma Hurum Tre og Glass AS navn til Kvapilova AS.

Overtagelsesprotokollen var underskrevet 19. august 2008 av Stig og Helge (kjøper), Olga og Liba (selger).

Det var veldig mye **skrot på eiendommen**. Ryddingen kostet kjøperen mer enn hva de hadde selv forventet. Dessuten ble nokk et hull i taket oppdaget.

En del av **norske bøker** var tatt vare på av eieren av Galleri @ Gallera på Storsand.

I forbindelse med avvikling av Storsand var det per i dag betalt **diverse utgifter** fra TNF konto, 21 giroer i et totalt beløp på 33.234,70 NOK.

Det gjenstår å **omregistrere** eiendommen i Grunnboken, altså å utstede skjøtet på ny eier. Vi sliter med Kartverket, som ikke vil godta TNF som selger. Saken har stoppet opp litt pga. ferier og stort arbeidspress, men vil nok løses i løpet av høsten. Pengene for eiendommen ligger imidlertid trygt på klientkonto hos megleren og rentene tilfaller oss. Velehrad har ikke fått noen penger ennå ettersom salget ikke er avsluttet.

Et forslag til avtale om **minnesmerke** for Anna Kvapilova er sendt til kjøper. Vi venter på svar.

Ekstraordinært møte for medlemmer i TNF må utsetes ytterligere på grunn av at hele prosessen med salget ikke er avsluttet.

Til slutt: Den nye eieren ønsker alle som har tilknytning til eiendommen Storsand hjertelig velkommen. Det eneste som de ønsker er at de får vite når dere tenker å besøke eiendommen. Det er mulig å kontakte Stig Jørgensen på tel. 90748396.

Styret i TNF, Yvona Holbein og Alena Bartonova

Memento 1968

Jsou vzpomínky, které si hýčkáme, stejně jako takové, které bychom si nejrady vymazali z paměti. A potom jsou ještě takové, které bychom sice raději neměli, ale přesto není dobré se jich definitivně zbavit. Protože slouží jako memento pro ty ostatní.

Vzpomínky na události ze srpna 1968 k takovým mementům patří. Zatímco pro mnoho lidí dosud představují větší či menší trauma, pro dnešní děti nejsou víc než než dějepis. A kdo bere dějepis opravdu vážně a především osobně, že? I proto je třeba zachovávat vzpomínky pamětníků a historické okamžiky dobarvovat individuálními příběhy. Aby děti lépe pochopily....

Nejspíš právě proto uspořádal krajanský spolek v čele s paní Libuší Janákovou ve čtvrtek 28. srpna

2008 v prostorách ZU Oslo setkání krajanů ke 40. výročí srpnových událostí z roku 1968. V zaplněném sále přivítala účastníky tajemnice Velvyslanectví České republiky paní Kateřina Stašková, svůj pozdrav potom přednesl i Luboš Nový, velvyslanec České republiky v Norsku, stejně jako náměstek ministra zahraničních věcí a generální tajemník MZV Martin Čermák, který zrovna tento den navštívil zastupitelský úřad.

Další program uvedla paní Libuše Janáková, která setkání moderovala. Po uvítání přítomných předala slovo opět Kateřině Staškové, která seznámila přítomné s textem shrnujícím informace kolem tzv. Pražského jara roku 1968 a následné sovětské okupace Československa. Jde o informace, které budou součástí

připravované putovní výstavy velkých fotografií, dokumentujících právě tyto události. Ostatně tato výstava bude prezentována i v Norsku.

Po tomto úvodu již dostali slovo jednotliví přihlášení účastníci krajanského setkání. Jako první promluvila paní Olga Portheim. Její řeč byla krátká, ale silně emotivní. V inkriminované dny byla v Praze, vyprávěla o tom, jak lidé nejdřív nevěřili vlastním očím, jak i ona sama si myslela, že jde o nějaké cvičení nebo snad natáčení filmu – tanky v ulicích Prahy! Norské ambasádě potom věnovala původní, dnes již historické výtisky tehdy ještě necenzurovaných českých novin, které vyvezla z Prahy do Norska skutečně jen tak tak.

Jako druhý se ujal slova pan Roman Kirch. V létě roku 1968 mu bylo třináct let a jeho vzpomínky byly velmi zajímavé.

Podařilo se mu totiž zachytit strach, zvědavost i těžko se probouzející pochopení chlapce, který vidí na vlastní oči něco, co nedokáže pochopit, a dospělí

přítom s vysvětlením váhají – pro jeho vlastní bezpečnost.

Třetím mluvčím v pořadí byl pan George Jarusek – Čech, který po událostech roku 1968 odešel s rodinou do Austrálie a nyní již dva roky žije v Oslo. Mluvil sice jen krátce, ale připomněl mnohým tu chvíli přetěžkého rozhodování – zůstat v zavírající se kleci nebo patrně navždy odejít?

Posledním mluvčím před přestávkou byl pan Zdeněk Bartoň, který plasticky líčil své dětství v sousedství komunistických prominentů a přidal i další ne příliš běžný pohled na srpnové události v Praze. Vlastně připomínal tak mnohá jména, která by také neměla být zapomenuta – nikoliv však z vděčnosti!

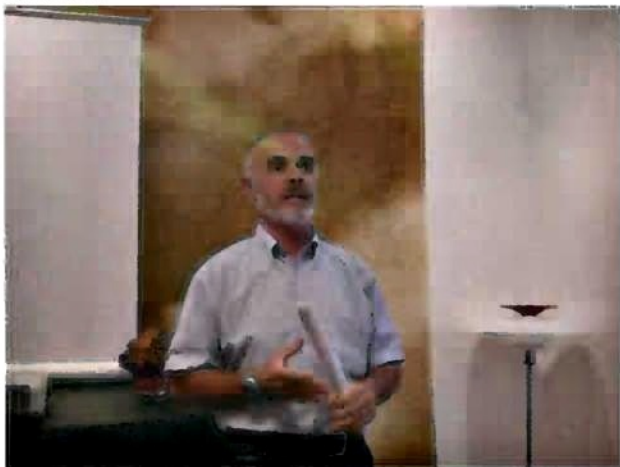
Po přestávce přečetla paní Libuše Janáková e-mailový pozdrav od pana Dalibora Růžičky a poté předala slovo paní Evě Pettersen.

Silně emotivní byť stručné vyprávění nás přeneslo do

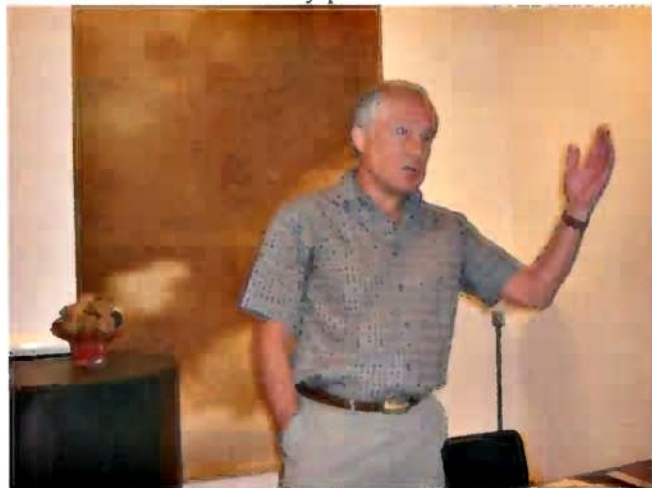
severních Čech v ony kritické dny, mohli jsme s paní Pettersen sledovat pohyby vojsk, zažili jsme hrůzu překvapených lidí i vzpurná gesta mládeže, která riskovala, aniž si v tu chvíli uvědomovala, kolik toho vlastně dává v sázku.

I další příspěvek popisoval srpnové události takřkajíc zvenku – tedy mimo Prahu coby ohnisko událostí.

Pan Vlado Branko vyprávěl o tom, jak ho zprávy o okupaci zastihly coby chlapec ve vlaku, kterým se právě vracel do Bratislavy z malé vesničky na Ukrajině, kde byl na intenzivním měsíčním kurzu ruštiny. I on mluvil o prvotním úžasu a nepochopení, které se však nevztahovalo jen na lidi na našem území – jak sám potvrdil, z rozhovorů s některými vojáky vyplynulo, že ani mnozí z nich nevěděli, kde je vlastně vysadili...

Posledním přihlášeným mluvčím byl pan Karel Babčický, který jednoduchými slovy líčil pro mladé lidi hodně těžko uvěřitelný příběh.

Srpnové události roku 1968 ho zastihly i s jeho ženou na dovolené na Balkáně, kde po uzavření hranic zůstali

prakticky bez prostředků. Mluvil o úžasné a nezištné pomoci, jaké se jim dostalo v Srbsku, dále popisoval dny rozhodování a pobyt ve Vídni, odkud se teprve po mnohých peripetiích dostali do Norska. Byl to silný příběh, který mnohým přítomným připomněl tíhu jejich vlastního rozhodování...

Jako poslední se přihlásil o slovo pan Michal Konůpek, který odlehčil náladu přítomných svým příspěvkem, který nazval „40 připomínek k hypotéze Zdeňka Bartoně“. Tímto skončil společný program, kdo ale chtěl, mohl ještě shlédnout dokument o Janu Palachovi.

Setkání bylo velmi příjemné, účast hojná a prostředí přívětivé. Celou akci připravil výbor TNF (Česko-norské fórum), společně s ambasádou, která zajistila místnost a promítání videa. Společně se potom výbor i ambasáda postaraly i o občerstvení, jež přišlo vydatně konverzujícím hostům velmi k chuti.

Celá akce byla zdařilá, autentické vzpomínky účastníků dokázaly přiblížit zjištěnou atmosféru tohoto kritického úseku našich národních dějin lépe, než jakýkoliv oficiální proslov. Pořadatelům tedy patří oprávněné díky.

Dagmar Ruščáková

Naděje, o níž se říká, že umírá poslední

Pro tisíce Čechoslováků znamenal srpen 1968 největší deziluzi jejich života. Těžkou ránu a ztrátu naděje, o níž se říká, že umírá poslední. A platilo to zejména o mladých lidech na prahu rozletu, kteří nesli náhlý konec euforie uvolnění a demokratizace šedesátých let nejhůře. S beznadějí se vyrovnával každý jinak. Většina postupnou rezignací, přizpůsobením se a únikem do světa nezávadných koníčků na chatách a chalupách, málokdo hledáním obtížných a nebezpečných cestiček k seberealizaci a zároveň zachování vlastní důstojnosti ve ztížených podmínkách. Ale byly tisíce mladých Čechů a Slováků, kteří na znamení nesouhlasu s normalizací a v touze po skutečné svobodě a možnostech, které nabízí skutečná demokracie, volili emigraci.

Eva a Jindra Šípkovi se znali od svých sedmnácti. Stejně starý – nebo spíše mladý pár spojila společná studia na Pedagogické fakultě v Ústí nad Labem.

Svatba byla na Staroměstské radnici v Praze, svatební cesta do Tater. Jak jinak – i v ní se promítl jejich společný zájem, ba snad se dá říct přímo vášně – sport a cestování.

S tím ale brzy začal být vážný problém. Ještě v roce 1967 se mohli stopem vypravit do tehdejší NSR, odkud pocházela Evina maminka. Následující prázdniny 1968 si tam letní brigádou vydělali na auto, které si chtěli převést domů. Ojetým, ale na české poměry luxusním autem jeli právě zpátky, když Československo okupovala sovětská vojska.

Poslední srpnový týden bylo na českých silnicích dost nebezpečno. Přesto se Šípkovi vydali zpět, protože měli doma čtyřletého synka Martina, kterého zatím v Litoměřicích hlídala babička. Už tehdy ale uvažovali, zda nezůstat, a ptali se na Červeném kříži, jaká je možnost, aby dítě poslal za nimi. Dozvěděli se

však, že to může trvat i deset let, takže nezbývalo, než se vrátit.

Na žatecké křižovatce se potkali s tanky okupantů. Nebyl to příjemný pocit, vypráví Eva Šípková. A to jsme ještě vezli stopaře, který měl plný batoh protisovětských letáků!

Hned po návratu a postupném utvrzení, že okupace zadusila všechny možnosti, kterými pražské jaro tak slibně začalo, se rozhodli, že přeci jen emigrují. Vždyť svět je tak veliký a krásný a oni ho chtěli poznat, tak jako každý normální mladý člověk, chtěli v něm poctivě pracovat a svobodně žít bez přetvářky a strachu.

Co je na tom špatného, říkali si, a přitom jim bylo líto, že to nejde normální cestou. Ale sedět doma, sekát dobrotu a uctivě žádat o výjezdní doložku, to nebyl jejich styl.

Ještěže jsme měli oba podobný smysl pro dobrodružství a mohli se jeden na druhého úplně spolehnout, smějí se dnes Jindra i Eva.

Tehdy na podzim 1969, kdy se jim těsně před úplným zavřením hranic podařilo poměrně komplikovaně i se synkem ujet podruhé, se jim nejdříve zavařilo to německé auto. Nešlo to jinak, než že jsem se i se synkem vrátila zpátky do Čech a Jindra se v Německu (NDR) pokoušel auto nechat opravit.

Nebylo to ale možné, takže se musel vrátit i s autem na laně zpět! A teprve napodruhé, po složité organizaci, jsme západoněmecké hranice přejeli definitivně. To napětí, které ze mne spadlo za hranicí, mi způsobilo záchvat hysterického smíchu, vzpomíná Eva Šípková.

Myšlenky pak vyvstávaly všelijaké, ale Šípkům nikdy nechyběla odvaha a energie k překonávání překážek, což se jim později v životě hodilo ještě mnohokrát.

Martina Fialková

Zlý sen 21. augusta 1968

Ľudská pamäť je krátka a selektívna. V lete 1968 som mal 15 rokov, skončil som základnú školu a už som bol prijatý na strednú školu. SVŠ-ka v Bratislave bola novučičká a v duchu nového politického vetra s novým zameraním na jazyky – angličtina a ruština.

Otec mal kontakty v Rusku, pardon, v Sovietskom Zväze a poslal ma na skoro celé leto k jednej rodine do mestečka Taganrog, aby som sa zlepšil v ruštine. Za celých 52 dní som neprehovoril slovensky, a keď náš vlak 20. augusta okolo polnoci prekročil hranice zo Sovietskeho Zväzu do Československa, rozprával som sa s jedným spolucestujúcim Slovákom, ktorý bol u rodiny v Kyjeve rusky. V Žiline sme sa okolo tretej v noci rozlúčili, ja som prestúpil na prázdny vlak do Bratislavy a unavený som zaspal. Bola to už druhá noc vo vlaku. Nad ránom pristupovali ľudia, robil sa krásny bezmračný deň, a potom sme na nejakej stanici dlho stáli. Ľudia boli vzrušení, hovorili, že nejdú ďalej do Bratislavy, sprievodca tiež chodil po chodbičke a hovoril, že asi ďalej nejdeme, lebo v Bratislave sa strieľa. Slovo strieľať som doteraz poznal v súvislosti s poľovačkou, potom sa strieľalo v Angole a Vietname. Ako sa môže strieľať v meste?!, v Bratislave!?! Ved' tam žijú ľudia, ľudia, ktorých poznám, ktorých som dva mesiace nevidel. Vraj tam strieľajú Rusi. To musel byť len zlý sen, z ktorého sa len potrebujem prebudiť. U Rusov som práve strávil 2 mesiace, doteraz si pamätám nie všetky detaily z pobytu, ale šťastnú a bezproblémovú spoločnosť malého mestečka (250.000 obyv. / ako vtedy Bratislava), ktorú zjednocovalo to, že okrem dostatku jedla nemali skoro nič, a keď niekto niečo mal, delil sa o to so známymi a neznámymi. Takto som bol veľakrát loďou na mori, keď išiel niekto taxíkom do Rostova,

pozval všetkých známych. V tejto krajine som auto-stopom ako 15-ročný prešiel cez Kaukaz až skoro do gruzínskej Tbillissi a potom po pobreží Suchumi, Batumi, neznámy taxikár ma zobral na svadbu v Gruzínsku, navštívil som priateľov z Taganrogu, ktorí boli v pionierskom tábore v Soči a hneď ma prijali medzi seba a zostal som v tábore, až kým ich/náš turnus neskončil.

Ako môžu títo ľudia mať vojakov v Bratislave a strieľať?! Snažil som sa z tohto zlého sna prebudiť, ale nikdy sa to nepodarilo.

Do Bratislavy sme sa dostali s meškaním, ale bez problémov. Bývali sme na Februárke, hneď som išiel do ulíc. Pri Univerzite boli tanky, okolo nich plno ľudí, ba aj niektoré posádky tankov boli vonku. Ľudia okolo boli väčšinou mladí, chceli s nimi hovoriť, vojačikovia boli ešte mladší, pamätám si ich ako unavených, asi smädných a hladných chlapcov, ktorí by radšej boli pri rieke a kúpali sa. Tak, ako ja som sa nedokázal prebudiť zo zlého sna, ale už som vedel, že sa asi neprebudím, tak sa oni asi cítili byť v zlom sne. Aj ja som sa občas dostal k rozhovoru s vojačikmi, mne robilo problémy, že som nechtiac aj so Slovákami preskakoval do ruštiny. Ako 15-ročný chalan som nemohol byť ruský agent, ale bolo to divné.

Ďalšie dni si nepamätám, až prvý deň v škole, kde vyučovanie občas rušil hluk pristávajúcich a štartujúcich ruských lietadiel na blízkom letisku. Naša nová triedna učiteľka, učila nás ruštinu, s nenávisťou hrozila lietadlám, aby na konci školského roku už s nadšením hovorila o normalizácii.

Vlado Branko

O roce 1968, ale hlavně o lidech.

Mnoho velkých, středních i malých se o roce 1968 vyjádřilo, ale zatím jsem nikde neviděl zprávu od nejmenších. Následujícím vyprávěním mezeru zaplním a rád vám v posledních odstavcích sdělím, jak to s osmašedesátým bylo doopravdy. Vzpomínky na osmašedesátý jsou potřebné. Dalo by se začít: Pojdte a poslyšte pověsti dávných časů, nebo: Za tý velký války s Prusy, to se vám to děly kusy. Tyhle úvody by oslovily ty, kteří to nezažili, třeba naše děti. Anebo co tenhle citát Za dávných a dávných časů, asi tak minulý pátek...

Šťestí, že si zatím vše pamatují. Nikdo neví, kdy dostane mrtvici nebo Alzheimeru. Kdo by ale mohl zapomenout na svou mámu, tohle je její příběh...

V roce 1968 jsem ještě byl vnímavým dorostencem. Později okolí stále častěji naznačovalo opak, až máma jednou přímo konstatovala, ve chvíli, když jsem jí oznámil, že se budu ženit: „ty si byl jako malej takový chytrý dítě, v roce si mluvil“, prý jsem přesně

vyslovoval větu „auto jede do garáže“, což uvádělo v úžas celou tramvaj, „ale čím vyšší vzdělání, tím seš blbější“.

Emoce po čase vyprchávají jako sodovka. Některé silnější výrazy proto zde budou zmírněny, nepochybují o tom, že si každý laskavě vhodná synonyma domyslí. Úplně nejmladším Čechům napovím, vzpomeňte si, kterým slovíčkům jste se naučili na letních dětských táborech a tatínek pak doma řekl, že se tak nemluví, maminka ztuhla, co to její zlatíčko vypustilo, a oba došli k tomu, že už vás nikdy na takový podnik s takovými nevychovaní nepošlou, a kam to spěje, to za našeho mlada nebyvalo. Od tatínka to bývá pokrytectví, protože byl na vojně, a v koutku duše se uklidní, že ten jeho ňouma se jednou v drsném světě neztratí.

Moje máma se narodila v roce 1920, v Praze na Pankráci. Nikdo tehdy netušil, že její generace prožije svůj život v neuskutečněných nadějích, které vždy

někdo zhatí. Celý život chtěla něco vystudovat, nějakou vysokou. Když její táta, můj děda, těsně před válkou uhořel na mašině, dala jí teta do učení na švadlenu. Asi, slušně řečeno, ze sporiivosti. Máma pracovala přepečlivě, ve starých českých filmech ukazovala, na kterých šatech které herečky šila a snila, že bude mít jednu salon. Pak přišla válka. Hitler zavřel školy, máma byla totálně nasazena v Reichu. Přežila bombardování Drážďan, vyprávěla, jak se plazila přes hromady mrtvol z krytu na hlavním nádraží. Její mladší bráška byl Němci zastřelen, když utíkal z pracovního tábora poté, co mu babička napsala, že je nemocná, nebyla, v naději, že ho pustí domů. Babička to nepřežila. Máma se okrajově zapletla do případu s parašutisty, snad dala někomu potravinové lístky. Na konci války Američané omylem shodili bombu na její byt. Válka končí, máma je svědkem ruského zacházení s Vlasovci, kteří se marně snažili dostat se ze Stalinovy moci. Válku jen tak tak přežila, je sama, bez blízkých, bez střechy nad hlavou. Mohla si vybrat náhradní byt v Praze. Nemajíc rodiny, vyhlédla si malinkatý byteček, jedna místnost, v pražské oblasti tehdy nazývané Malý Berlín. Doufala, že se jednou dostane do většího... To ještě netušila, že svede marný celoživotní boj se zkorumpovanou byrokracií, že přijdou komunisti. Mrňavá, ale slunečná garzonka, 14 metrů čtverečních, včetně koupelny a předsíně, s balkónem na jih. V tom prostoru jsem úspěšně vystudoval vše od mateřské školky výše, sedě v koupelně na záchodě s rýsovacím prknem na umývadle, a máma v tom bytě ve svých 75 letech zesnula. Odtud jsem zřel pražské panorama, střechu a věže katolického kostela sv. Antonína z Padovy, veliký kalich na střeše kostela církve Československé husitské, a hlavně óbrovský rudý neonový nápis nad Prahou, velkými písmeny volající, sláva komunismu. Pak tam postavili strojovnu výtahu, takže jste četli jen: SLÁMU. Bohužel, mimo dostřel z praku nebo ze vzduchovky.

Adresa mámina poválečného bydliště je důležitým momentem vyprávění. Do velkých, luxusních bytů okolo, opuštěných Němci, se nastěhovaly mnohé zajímavé osoby. Ba přímo čelní představitelé státu a kulturního života kolem srpna 1968. V nejbližším okolí bydleli hned dva členové ÚV KSČ. Jednomu jsme viděli přes dvůr do oken, druhý bydlel přes ulici, nebo alespoň jeho rodina, snad se rozvedl, ale chodil tam. Se synem prvního, šéfredaktora Rudého Práva, jsem chodil do stejné třídy na devítiletce, byl inteligentní, přímo kámoš, dělali jsme spolu s ostatními drobné lumpárny, nezbedu, domovnice vymetaly čouďáky - celuloidová pravítka v papíru, poplašné patronky ve sporiči. Nikdy nikomu neublížil, naše paní češtinářka nám mohla v jeho přítomnosti vyprávět anekdoty, kterým jsme se smáli celá třída, bez následků. Zde máte dvě k lepšímu, pro posouzení tehdejší společenské nebezpečnosti: 1. Víte, kdo vynalezl televizi? Ivan Ivánovič Televizorov. Již v 10.

stol. našeho letopočtu přenášel obrazy z pokoje do pokoje, někdy i barevné. Nebo.

2. Víte, kdo vynalezl telefon? (někdo vám odpoví Bell, někdo řekne nesprávně Edison, stejně se to přesně neví). Správnou odpověď je... Ivan Ivánovič Telefonov, který již v 10. století našeho letopočtu vzal kus drátu, jeden konec si zastrčil do, no víte, kam, druhý konec si dal do ucha a slyšel slušně řečeno „nic“. Kamarád měl maminku Rusku. Po srpnových událostech r. 1968 nechodil několik měsíců do školy, byl snad v Moskvě, dokud se to v ČSSR neuklidní. Udělal dobře, protože měli na domě dlouho nápis metrovými písmeny: zrádce, 3. patro vlevo, nebo vpravo? Už nevím. Po Praze se vůbec tehdy v srpnu psaly po zdech různé průpovídky, dokonce i v ruštině, dělali to zvláště „majitelé latexových barev“, jak o tom hanlivě referovaly prorežimní noviny, prostě kontrarevoluce. Už tenkrát mě udivilo, že někdo psal, „Lenine probud' se, Brežněv se zbláznil“. Jak si mohli myslet, že by to Lenin udělal jinak, líp. Možné následky našich klukovských rošťáren jsme si tehdy neuvědomovali. Nezřídka jsme dali amatérskou dýmovníci do vchodu činžáku přes ulici, kde zase bydlela rodina Mohoritových. Jejich syn chodil do naší školy o třídu výš. Do stejné třídy s námi chodila jedna z dcer dlouholetého šéfa československých aerolinií, bydlela také naproti, a byla velice lepá. Předpokládám, že kdo měl v pořádku hormony, ten byl do ní na škole zamilován. Jako dětem nám vůbec nepřišlo na mysl, že je dcerou člověka, co je velmi pravděpodobně příslušníkem KGB. Později z gymnázia si vzpomínám na syna velvyslance v SSSR, na Dubčekovy syny, z letních táborů od školy pak na syna Oty Šika, ekonomu reforem roku 1968, dál dceru premiéra Černíka. Vedle poválečných „sousedů“, znala máma jako mladého Josefa Smrkovského, už před válkou z Pankráce, prý pořád chodil na demonstrace, se svým děvčetem se hádali na schůzkách o politice, prostě mladý, jako dnes antiglobalisté. Emila Zátópka s paní poznala na tělovýchově, kde byla těsně po válce zaměstnaná, mluvila o nich vždy s respektem.

V Malém Berlíně měli své domovy ale také umělci. František Filipovský a jeho dcera Pavlína Filipovská v našem bloku, za rohem František Hrubín, ve stejném domě s ním Zuzana Buriánová ze Semaforu, kousek dál chodil do Stromovky Vítězslav Nezval. I zpěváci se našli, Petr Spálený, Yveta Simonová se dala potkat v samoobsluze. Spisovatel Jiří Mucha, syn malíře Alfonse Muchy, měl jakýsi konspirační byt, nevím, jak jinak to nazvat, přímo vedle nás, chodil si od nás zatelefonovat, jednou jsem pozdravil Otomara Korbeláře, když tam byl na návštěvě se svou ženou Evou Vrchlickou.

Nechci na nikoho dělat dojem, že jsem všechny ty lidi znal nějak blíže, pointa je v tom, že jsem náhodou měl to štěstí je chvíli zblízka pozorovat. Bylo to poučné.

V dobách, kdy spartaka měl jen šťastlivec, který vyhrál ve sportce, starou Oktávku nebo Felicii,

zastavovaly u domů politických prominentů Tatry 603, později Tatry 613, někdy zase Volhy (nebo Vólgy ?), sem tam i ZIL, s řidičem, který nosil tašky s nákupem té které státní manželce. Z tašek překypovalo zboží, že se jeden divil, kde se to zrovna dostane. Na socialistickém trhu neexistující jižní ovoce, alkohol. Jejich děti to řekly: z diplomatické prodejny, a za ceny tak nízké, že už to rovnou mohli dávat zadarmo. My, kluci, jsme jim to nezáviděli. Zato dospělí. Podívejte se, jak si ty „prasátka“ komunistický žerou, a člověk nesežene ani flaksu, pomeranč s bídou na Vánoce.

Podobně to bylo s rekreací, scénář stejný, pátek odpoledne šestsettrojka s řidičem-nosičem-osobním strážcem, odjezd do vládního rekreačního střediska u přehrady, neděle odpoledne návrat, opálení, celá rodina. A opět, nepamatuji, že bychom jim záviděli, spíš jsme ty děti litovali, protože my jsme se mohli prohánět po pražských prašných ulicích a dvorech, hrát si na četníky a na zloděje, zatímco oni, chudáci... Další systém popisující komentář, který šel tehdy malému dítěti jedním uchem tam a druhým ven, byl, když máma konstatovala: „no jó, Pepíček zase kejchnul a už ho vezou do Sanopsu.“ Pro penicilín si tihle lidé chodili samozřejmě ne na střediska, nýbrž do sanatoria Sanopsu, na Smíchově, zvláštní nemocnice pouze pro lepší. Státní Tatrou 613. Obyčejný lid si pěšky předával infekční choroby, když se tlačil ve vydýchaných čekárnách u svého obvodáka. Bylo v tom kus spravedlnosti: simulant si šel pro neschopenku a šel domů s opravdovou chřipkou. Jednou byl jeden vysoký papaláš akutně v Praze operován kvůli slepému střevu, museli ho uložit na pokoj jako každého jiného, druhý den ráno se probudil živ a zdrav na pokoji s dalšími deseti pacienty. Pak říkal, že kdyby to věděl, jak to vypadá v normálních nemocnicích, že by hlasoval pro výstavbu nové nemocnice a ne pro Pakůl, blahé paměti. S odstupem času ty nadávající dospělí chápu. Zase čím dál tím míň chápu ty tehdejší dospělí, kteří do komunistické strany vstupovali.

Na prázdniny bývala dítka režimu posílána do „pijaněnskogo lágerja“ v Artěku na Krymu. Nás prostáčky čekaly tábory ROH v Dírné u Soběslavi nebo v Postupicích u Vlašimi, v nejlepším případě. Situace rostla s námi. Na vysoké škole. Kdo nepochopil a nedal se na fakultě „k nim“, nedostal se na praxi do Anglie, Dánska ani do některé sovětské republiky, jako členové fakultního výboru SSM, kteří tam pravidelně emigrovali, až to vypadalo, že se do těch funkcí hrnuli jen proto. Např. já jsem praktikoval v Příbrami. A víte, že to tam nebylo špatné? Bývala tam restaurace, učňovské výukové středisko, tam vám za opravdu pakatel udělali flambovaná játra, čím složitější meny jste si vybrali, tím zřejmě lépe. Přišel číšník-mistr, se ztrémovaným učněm, jestli měli nějaké zkoušky či co, učeň zakopával, pletly se mu přístroje, polil vás omáčkou, při flambování mě skoro podpálil, uhnul jsem, ale jídlo bylo skvostné. Nevím, zda si takhle jedli, zvláště ti, co byli na praxi v bývalém

SSSR. Slyšel jsem, že tam podávali „biftěk s jájcom“ bez jájca. Asi to budou vzpomínky na sladké citróny, podle vzoru kyselého hrozny.

Bylo mi takto dopřáno již v dětství na vlastní oči spatřit Orwellovu pravdu, že všichni jsou si rovni, ale někteří jsou si rovnější.

Straníci denně dokazovali, že jsou opravdovým předvojem společnosti, jak hlásali. Oni už v komunismu vážně žili. Měli vše podle svých potřeb. Měli své nebe na zemi. Jak zpívali V+W: „Když já vám povídám, že nebe je na zemi, pravdu mám, věřte mi...atd...Pro toho, kdo chce žít, je na světě plno krás, a z těch krás nebe mít, záleží jenom od vás. Jen od vás, věřte mi, záleží, kdy přijde čas, kdy pro nás začne nebe na zemi.“ Záleží jenom od vás...Někdo si to holt vysvětlil, že bude mít nebe a plno krás ihned, jak vstoupí do strany, taky se tam dral i oknem, když ho třeba vyhodili dveřmi. Jiní lidé zase měli komunisty za hlavní životní překážku. Jedním z takových byla máma. Dštěla na ně síru, kudy chodila. Máma nerozlišovala mezi komunisty a těmi, kdo „byli u komunistů“.

Ono se povídalo po roce 1989, že jako „odpusťme si, co jsme si“. My byli „jenom“ StB/KSČ, zato vy jste byli na našich seznamech, ošklivá šedá zóno, tak proč jste neprotestovali a podobně. I protestovali. Který disident si někdy odplivl před opravdovým živým tajemníkem Ústředního výboru KSČ, jako moje máma, a oslovil ho: ty „prasátko“ jedna komunistická? Mnozí ani teoreticky nemohli, protože byli sami členy strany. Nebo pohrozit známému StB-ákovi a KGB-ákovi, zmiz mi z očí, ty jedna „lehké děvče estébácká“ nebo vezmu kuchyňskj nůž...a pak „ať mě třeba zavrou“. Takhle byli u našich dveří odmítání aktivisté, kteří měli např. sehnat v domě co nejvíce podpisů za propuštění Patrice Lumumby. Kupodivu jí to po léta procházelo, postižení se jí vyhybali, stále stejné výstupy zevšedněly. Jen jednou se vynořil náznak úvahy, že jsem snad vychováván proti režimu, ale ten někdo hodný zamluvil, že tak malé dítě z politiky ještě nemá rozum. A měl pravdu. Jak jsem mohl rozumět, když jsem neměl žádnou osobní zkušenost s alkoholem. Slychával jsem například, že jeden soused, vysoký stranický funkcionář, je „vochlasta plešatej“, a Vítězný Únor máma shrnula do věty: „Komunisti nás nahnali na Staroměstské náměstí a vožralej Gottwald tam kecal z balkónu.“

Přece ale se moje máma v některých názorech mýlila. Například tvrdila, že písničky od the Beatles nemají žádné melodie, že je to jen řev, a pokud mají, že tu melodii už před léty někde slyšela, že to ukradli. Druhým jejím historickým omylem bylo tvrzení, že pan Jiří Suchý nedovede napsat dobrý text. Co měla proti člověku, který komunismus přestál se ctí, nevím. „Tedy ten Šlitr, to je machr, ale ten Suchý? Co to je, po babiče klokočí? Nebo...tiše a ochotně purpura na plotně...jak může purpura vonět ochotně. To bych dovedla napsat taky.“ Muselo to být tím, že se sama do Semaforu nikdy nedostala. Sehnat lístek bylo tehdy

jako vyhrát ve Sportce. Byl jsem tam jen jednou, na Šimkovi se Sobotou...Máminy hudební názory jsem, na rozdíl od jejího zasvěceného pohledu na komunisty, nepřevzal. Bítlsáky poslouchám, a když mě nikdo nevidí i hraju na kytaru, bez Purpury a Rybovy „Mše“ si nedovedu představit doma Vánoce. Pramínek vlasů mi zní v několika zbylých mozkových závitech skoro každou neděli, „...je totiž neděle, a mám dost času.“, Střelu si brumlávám „Jó, vzduch byl plnej boje, jak sem tak do něj pliv...“

A přitom nejsem staromilec, zrovna poslouchám minulý týden vydané nové cd od AC blesk DC. The Beatles mají s panem Suchým podobný osud, co se scény týká. Také jim zbořili v Liverpoolu the Cavern, pana Suchého vyrestituovali z Václaváku. Dnes by z toho mohli mít turistickou Mekku fanoušků, leč...nemají. Kdo by tam jezdil, když je to jen znovu postavené. A, mámo, musím ti vzkázat tam na obláček, pan Jiří Suchý má teď divadlo v Dejvicích, stěny jsou vytapetovány jeho vlastními texty, které pořád rozdávají radost, tak jako kdysi pomáhaly přežít smutný komunistický čas. Jsem moc rád, že the Semafor oslaví teď na podzim 50. výročí a že nedávno stahující se grantová mračna byla zažehnána. Potrefeným husám vzkazuji: trpaslíci, máte v Čechách málo lidí, o kterých se dá prohlásit, že jsou pochodující národní památkou. Važte si jich, nebudou.

Už začátkem 60.let se společenská atmosféra v Čechách a v Moravě odlehčovala, zbavovala se politické tíhy, byla uvolněnější, procesy polevily. Zřejmě si už všichni se všemi vyřídili účty. Lid se bavil, jak se páni mezi sebou hádají, ale spíš na to kašlal a začínal chalupařit. V rádiu se trumfovali Matuška, Pilarová, Gott, Vondráčková, Olympic, to už nebyly častušky Šel Frantík kolem zahrádky, nebo partyzánská Přes spáleniště, přes krvavé řeky...skoro se zdálo, že strana postupně ztrácí dech, poslouchaly se písničky Zuzana, Motýl, Tam za vodou v rákosí, Ach, ta láska nebeská, s touhle písní si mimochodem nevěděli rady v Polsku, protože nebeský znamená modrý a láska je polsky to, co dělá jaksi muže mužem, na rozdíl od ženy. Přišli Starci na chmelu a Limonádový Joe. Pivo bylo za osmdesátník.

A tady to, myslím, začalo. Ve vedení komunistické strany byli lidé ..no řekněme...bez fantazie, někdo jim říkal stalinisté. Intelektuálštiny typu Krhůtské kroniky jim z různých důvodů neseděly, od války trochu zestárlí, pili spíš vodku, než pivo, jejich boj proti třídním a jiným nepřátelům už tak nefrčel, a na jejich výhodná místa začal být tlak. V komunistické straně dorůstali inteligentní, schopní až všehoschopní straníci-vysokoškoláci, s ambicemi, vymýšleli systém s lidskou tváří, s místem ve vedení pro ně. Bylo jim přesně těch ideálních 40 let, věk, kdy je třeba změnit svět k obrazu svému, něco velkého uskutečnit, a tak. Zaprovokovali prohlášením 2000 slov, ve kterém nepřekročili vlastní stín socialismu. Jenže ouha, stalinistům o nějakou ideologii nešlo, pochopili, o co jde. Prosovětští komunisté neměli ještě potřebu komukoliv předávat moc, už vůbec ne jim. Rádi by předali vládu svým vlastním dětem. Ale děti zatím nedorostly, ani nebyly plnoleté. Já je viděl zblízka. Všechny se narodily začátkem, ale spíš v polovině, 50. let. Bylo třeba počkat, udržet systém ještě asi 20 let, odejít do důchodu, pak ať si s tím, parchanti, udělají, co chtějí. Ať si zavedou třeba kapitalismus. Stalo se. V roce 1968 to po dobrém uklidnit nešlo, použily se tanky. Boj dvou mocenských skupin věznilů, komunistů, za nedobrovolného přihlížení zděšených vězňů socialistického tábora-lidí, vyhráli jedni, druhí byli různě drasticky posláni do vyhnanství. Klidu k přípravě roku 1989 bylo dosaženo. Jako když se ve středověku vzájemně vyvražďovaly vládnoucí rody. V podrobnostech neopakovatelné, v hrubých rysech stále stejné. A vono to čeká ještě moc osob, jak pravil Švejk, ale o atentátech.

Historie dala mámě zapravdu. Komunisti zdánlivě skončili, zanechali po sobě neuvěřitelně po všech stránkách rozvrácenou republiku. Jak jsem znal mámu, řekla by, „ty komundírové, že se aspoň nestyděj“. To chce dalších 20 let.

A ještě vám něco sdělím, poslouchejte, auto jede do garáže...Pořád dobré, že ?

Zdeněk Bartoň

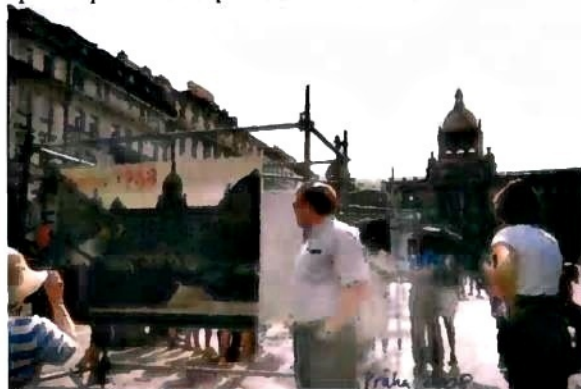
Vzpomínkový večer na rok 1968, České Velvyslanectví v Oslo, 28.8.2008

Rok 1968 jsem nezažila, ale slyšela jsem o tom vyprávět od mých rodičů a od babičky, taky jsme se o tom učili ve škole. Myslim ale, že kdo to nezažije, těžko chápe situaci.

Proto jsem se rozhodla na vzpomínkový večer jít, poznat lidi, co srpnové události zažili, něco nového se dozvědět a třeba i pochopit a ponaučit se. Nemělo by se žít v minulosti, ale také by se nemělo na minulost zapomínat. Proto chci vyjádřit velké díky všem, co přišli a podělili se o své prožitky s ostatními. Těž poděkovani těm, co se na pořádání večera velkou měrou podíleli, bez nichž by toto setkání neproběhlo.

Na závěr připojuji kopii fotky pořízené toto léto v Praze: fotogalerie z Václaváku. Nejenom my, Češi a Slováci, ale i lidé jiných národností chápou, že násilí a

špatná politika nepřináší nic dobrého.

S pozdravem kuchtik.

Zajímavá cesta kanónů mezi československým pohraničím a norskými fjordy

Výstavba československého opevnění v letech 1935-38 na hranicích Československa měla zabránit náhlému vpádu nepřátelských vojsk do vnitrozemí. Díky rozsahu opevňovacích prací, jejich provedené kvalitě a neochotě vládnoucí komunistické elity před rokem 1989 připomínat staré pevnosti, byl bývalý pevnostní systém opředen mnoha legendami.

Po sametové revoluci v roce 1989 došlo k prudkému vzrůstu zájmu o bývalý prvorepublikový systém opevnění. Zpřístupnily se archivní fondy, vznikla spousta článků, knih a také občanských sdružení a spolků, kterým nestačilo o opevnění vést jen sáhodlouhé diskuze, ale též z některých objektů vytvořit muzea, která by tuto zajímavou část historie trvale připomínala dalším generacím.

Jednou z takových skupin byl Klub vojenské historie Náchod, který od roku 1990 začal upravovat jako muzeum zcela zdevastované pěchotní sruby N-S 82 Březinka a N-S 81 Lom postavené v roce 1937 u Náchoda.

Za pomoci dobrovolníků byla železobetonová ruina srubu N-S 82 Březinka během deseti let uvedena do stavu, v jakém se srub nacházel v říjnu roku 1938, kdy ho Československá armáda opustila.

Jediné co do dokonalosti scházelo, byl pevnostní protitankový kanón vzor 36 ráže 47 mm ve společné lafetě s těžkým kulometem vzor 37. Ve světovém měřítku svým výkonem a přesností tento kanón patřil k tomu nejlepšímu, co dělostřelecká technika tehdy znala. Tento kanón byl vyroben v dostatečném počtu a montážní týmy ho stačily osadit do objektů opevnění všude tam, kde to dovolil stav opevňovacích prací. Za okupace Československa ho německá armáda úspěšně osazovala na svých opevněních, kromě toho také na objektech Atlantického Valu v Norsku. V Norsku na rozdíl od jiných evropských zemí kanóny zůstaly i po válce na místech, kam je osadili Němci. Norská armáda začlenila kanóny do své pobřežní ochrany a užívala je ještě začátkem osmdesátých let.

V roce 2000 pan Mario Kiriakov, český emigrant v Norsku, se zájmem o pevnosti, pozval svého přítele z Čech, pana Dušana Žateckého na výlet po některých významných norských pevnostech. Nemohli opomenout ani Oscarsborg, kde se v té době objevil i protitankový kanón Škoda. Tehdy to ještě ani nebyl exponát Muzea pobřežního dělostřelectva, které se v pevnosti nachází. Téměř vzápětí se nabídla myšlenka najít možnost dostat kanón zpět do Čech. Pan Mario Kiriakov oslovil ředitele muzea, kterým v té době byl korvetní kapitán Jan Egil Fjortoft, a pan Dušan Žatecký pevnostní spolky v Čechách. Podmínky výměny kanónu se s norskou stranou podařilo vyjednat poměrně brzy. Na české straně se postupně přihlásili tři zájemci. Nejpřipravenější byl Klub vojenské historie Náchod se svým objektem NS-82 Březinka. Navíc splnil i hlavní podmínku norské strany, aby ručitelem byla státní organizace a to tím, že klub ke spolupráci získal Okresní muzeum Náchod s ředitelem Václavem Sádlem.

V roce 2001 Jan Egil Fjørtoft a Mario Kiriakov Náchod navštívili a dohodli s Alešem Horákem a Dušanem Žateckým přesnější harmonogram dalšího postupu. Jednalo se o střelbyschopné zbraně, jak v případě kanónu tak i kulometu a to si vyžádalo zvláštního povolení jak z norské strany, Ministerstva obrany a Ministerstva zahraničí, tak i z české strany povolení policie ČR a celní správy.

V průběhu jednání o získání kanónu dne 8. dubna 2002 bylo zjištěno, že Norové mají ve sbírkách kanóny se sériovým číslem 172 pocházející z N-S 81 Lom a druhý kanón se sériovým číslem 173 pocházející z N-S 82 Březinka. V tu chvíli bylo o vrácení jednoho kanónu do Čech definitivně rozhodnuto a to čísla 173.

Kanón číslo 173 dorazil na Březinku 2. prosince 2002 brzy ráno. Díky pochopení norské strany se tak kanón vrátil po 64 letech na své původní místo. Přestože kanón pro Březinku byl dodán až na několik maličkostí prakticky úplný, členy KVH čekala několikaměsíční práce na jeho kompletní opravě, úpravách střelny a osazení. Slavnostní kanónová vernisáž proběhla na Březince 2. května 2003 za účasti ředitele Norského vojenského muzea pana Rolfa Sheena a náčelníka štábu Sveina Ramberga a zbrojíře Bjørna Granheima.

Zdálo by se, že tím celá záležitost skončila, ale opak byl pravdou. Podle ústní domluvy se Klub vojenské historie Náchod nabídl, že v případě potřeby vypomůže s opravou a umístěním podobného kanónu v Norsku. Po několika letech nejistoty o osudu ostatních kanónů Škoda v Norsku byl kanón číslo 172 předán do muzea Austrått - u města Brekstad do péče spolku „Fosen krigshistoriske samlinger“ spadajícího pod komunu Orland. Po dohodě s vedoucím kulturního oddělení této komuny, Ragnarem Jenssenem, přijeli Mario Kiriakov a Martin Pištora do Brekstadu. Společně pečlivě zdokumentovali stav kanónu a provedli inventarizaci všech jeho částí. Tím se zjistilo, co bude možné opravit na místě a bude nezbytné vyrobit v Čechách. Při této návštěvě stihli ještě uspořádat pro norskou veřejnost přednášku o československém opevnění let 1935 – 1938 a o činnosti náchodského Klubu vojenské historie.

Vše se přes léto za pomoci českých sponzorů připravilo a v září odestovala skupina 9 členů Klubu vojenské historie Náchod, kteří obětovali čtrnáct dní dovolené, aby pomohli norskému muzeu dokončit rekonstrukční práce na kanónu.

Kanónová vernisáž proběhla na pevnosti Austrått v pátek 29. září a to ve velmi přátelském duchu. Norové, kteří viděli rezavě rozebrané neúplné torzo

kanónu jen obdivně vzdychali a členové českého týmu se tetelili blahem, když místní zástupce obce pěl chválu věhlasnou pověst Čechů jako na jeden z technicky nejzdatnějších národů v Evropě.

že by pověsti o zlatých českých ručičkách přece jen znali i v zahraničí? Škoda jen, že nedorazil nikdo z českého vyslanectví, kam byla pozvánka na vernisáž rovněž poslána a to jak z české, tak i z norské strany. Nedostavil se bohužel nikdo ani z trondheimské pobočky česko-norského fóra. Zpráva o této akci pronikla až do místních novin Forum-Folket, jakož i do celostátních novin Adressavisen, jelikož redaktoři se této vernisáže naopak zúčastnili.

Pojedete-li do Brekstadu, požádejte o návštěvu „českého“ kanónu. Není součástí běžné prohlídkové trasy, ale na požádání Vám ho určitě ukážou. Naopak při návštěvě České republiky přijedte rovněž do Náchoda. Z Prahy se tam dostanete autobusem za necelé dvě hodinky.

Aleš Horák a Mario Kiriakov
www.brezinka.cz

Léto 2008

Milí všichni,

Původně jsem Vám chtěla psát o létě. O tom, jak na rozdíl od loňského, které se vlastně nekonalo a navíc bylo poznamenáno Málčiným pobytem v nemocnici, letošní léto jsme si opravdu užili. Každý z nás po svém: Tormod, motivován svým postupem na mistrovství světa v běhu do vrchu, odletěl na dvanáct dní do švýcarského St. Mauritz, kde běhal do vrchu, jedl a spal. Myslím, že se takový pobyt nazývá soustředění. Malie během horkých letních dnů zjišťovala, jak daleko od kraje moře ji maminka nechá jít samotnou, kolikrát musí vysypat kyblíček písku z pískoviště, než bude pískoviště prázdné, a podobně, kolikrát musí vylít vodu z lodičky, než bude bazének prázdný. A já? Já jsem to pozorovala. Tedy ne Tormoda prohánějícího se po kopcích Švýcarska, ale Málunku. Pozorovala jsem ji, když si hrdě sama trhala červený rybíz a dávala si ho do kapsy bílých šatiček, když pilně plnila svůj kelímek malin tím, že přesypala maliny z mého kelímku, když se vyšplhala na devátou příčku žebříku opřeného o třešeň, když konečně přiměla Majáska (tenkrát 15-ti měsíční syn našich slovensko-španělských sousedů), aby ji následoval na dobrodružné cestě okolo našeho domu, když se najednou objevila v obýváku po tom, co jsem ji uložila do postele a zrovna si říkala, jaký je tam klid, že už určitě usnula.

A během toho všeho jsem se tiše děsila 6. srpna. Ten den měla Amálka nastoupit do školky. Což by nebylo tak hrozné. Co bylo naprosto děsivé a nepředstavitelné, bylo to, že tam měla být beze mě. Všechno to začalo o několik měsíců dříve, když nám přišlo potvrzení, že Malie dostala místo ve školce. Politici hovoří o plném pokrytí poptávky míst ve školce, rodiče hovoří o délce čekacích listin. Ve Skandinávii je velice běžné, že děti ve věku 10-15 měsíců nastupují do školky. Psala jsem to minule, píšou to i teď. Nesnažím se o objektivní vylíčení reality, je docela možné, že moje odhady se liší od dokonalých statistik. Mým záměrem ani není posuzovat norské či české rodiče, sociální či školský systém. Jen z jakéhosi zvláštního důvodu se Vám toužím vyzpovídat. Vyzpovídat o tom, jak po obdržení onoho potvrzení jednu únorovou sobotu jsem se chovala jakoby nic. A pak udeřila půlnoc. A moje slzy udeřily o podlahu v koupelně. Tři roky (nezapomeňte na těhotenství) s někým jste tak, že znáte každý jeho úsměv, každou

slzu, každý pohyb, každý dech. A najednou ... najednou tam nebudete. Ten, kdo nás znáte, mi snad dáte za pravdu, že Malie není na mně závislá. Tohle totiž není o její závislosti. Tohle bylo o závislosti její matky. A velice rychlý a jednoduchý způsob, jak se s ní vypořádat je obviňovat z podobných rozhodnutí fakt, že jsem se přestěhovala do Norska. Víím, že to není správné, že si to vlastně ani doopravdy nemyslím, že to hlavně nikam nevede, ale někdy prostě čapnete to první, co je na skladě.

Začala jsem pracovat v srpnu na 70 procent. Učím patnáct vyučovacích hodin týdně, v pondělí odpoledne máme různé schůzky. Několikrát se mě děti ve školce ptaly, proč ji vyzvedávám tak brzy. Několikrát se mě ptal můj manžel, proč ji vyzvedávám tak brzo. Ve své hlavě jsem přesvědčena, že Málka je připravena na své krátké dny ve školce. To už jsem byla docela dlouho. A co se stalo? Má dvouletá dcera ukázala nejen mému rozumu, že je to v pořádku. Že je v pořádku, když ji po snídani odvezu na místo, kde je Kevin a Magnus a Nora a Silje a Nathalie a další, že je v pořádku, když jdu mezitím koupit borůvky, máslo, kaviár a plínky, že je v pořádku, když si jdu zacvičit, že je v pořádku, když jdu do práce, kde je Kikki, Brian, Peter, Misha a Karina. První den, kdy měla být ve školce beze mě, se na mě podívala a řekla: "Maminka cvičit." A od té doby to dělá každý den, vždycky mě pošle dělat to, co ví, že mám zrovna v plánu. Dá mi pusinku, obejmě mě a rozeběhne se navlékat korálky, válet brambory z plastelíny, malovat válečkem nebo něco stavět.

Takže na mé cestě za rovnováhou mezi matkou a manželkou jsem sešla na cestu, která vede k rovnováze mezi matkou, manželkou a osobou pracující. Obávám se, že fakt, že mou profesí je učitelka, cestu jen prodlužuje. Fakt, že jsem manželkou úspěšnému běžci do vrchu, cestu docela prudce zvedá.

Mějte se moc hezky. Přeji Vám barevný podzim a vůli učit se od svých potomků.

Vaše Olinka

P.S. Vaše reakce na můj minulý dopis – to je ten zvláštní důvod, proč jsem se Vám toužila vyzpovídat. Děkuju za ně. Děkuju, že jste mi dali ten důvod.

Subject: Gamle møbler

Date: Sun, 21 Sep 2008 23:19:03 +0200

Hei Liba!
Her er litt fra meg :)

Først må jeg få si tusen takk for alle de gamle sjarmerende møblene jeg fikk fra Solgløtt (var det ikke det stedet heter?) Jeg elsker gamle møbler som man kan pusse opp og gi et nytt liv. Det var en lykkedag for meg da jeg kom kjørende forbi skiltet med 'gratis lopper' :) Huset var fullt av gamle 'skatter' for meg. Møbler med en historie, som bare trenger litt reparasjon for å leve videre. Søsteren min og jeg har lenge drømt om å starte en butikk med gamle vakre ting, og gleder oss til å innrede et gammelt hus vi har kjøpt med møbler fra dere. De står nå på et lager og skal pusses opp i løpet av vinteren og neste sommer. De gamle garderobeskapene fra det øverste huset skal bli butikkhyller, og langbordene fra stuen med benker og stoler har vi allerede brukt til en stor sommerfest. Det var utrolig hyggelig :) Vi er begge kjempeglade for at dere lot oss få alt dette. Tusen takk! Med vennlig hilsen

Kristin Graff

Informace pro krajaný od zastupitelského úřadu**Výměna občanských průkazů**

Dle nařízení vlády č. 612/2004 Sb., kterým se stanoví lhůty pro výměnu občanských průkazů bez strojově čitelných údajů, jsou občané České republiky povinni nejpozději do 31. prosince 2008 provést výměnu občanských průkazů bez strojově čitelných údajů, vydaných do 31. prosince 2003, za občanské průkazy se strojově čitelnými údaji. Žádost o vydání nového občanského průkazu je občan povinen předložit nejpozději do 30. listopadu 2008. Výměna nepodléhá správnímu poplatku.

Tato výměna se netýká občanů, kteří se narodili před 1. lednem 1936 a platnost jejich občanského průkazu není omezena (tj. v rubrice „Platnost do“ je

uvedeno „bez omezení“ nebo „platnost prodloužena bez omezení“).

Bližší informace lze nalézt na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR www.mvcr.cz.

Žádost o výměnu občanského průkazu nelze podat na ZÚ, nýbrž se podává na obecním úřadu obce s rozšířenou působností příslušném podle místa trvalého pobytu žadatele, popřípadě na kterémkoliv obecním úřadu obce s rozšířenou působností mimo místo trvalého pobytu nebo na kterémkoliv matričním úřadu. Náležitosti žádosti a postup při jejím podání stanoví zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech.

Slavnostní otevření Klavírní akademie prof. Jiřího Hlinky v Bergenu

V neděli 7. září 2008 byla ministryní obrany (bývalou starostkou Bergenu) Anne-Grette Strom-Erichsen, velvyslancem České republiky v Norsku Lubošem Novým a starostou města Gunnarem Bakke slavnostně otevřena Klavírní akademie prof. Jiřího Hlinky v Bergenu.

Velvyslanec Luboš Nový zmínil ve svém zahajovacím projevu, který uvedl citátem z díla Karla Čapka o Bergenu, důležitost a nadčasovost tohoto významného kulturního projektu pro město spojené se jménem Edvarda Griega i pro celý region. „Bergen se tak stává, vedle toho, že je znám jako brána do kouzelného světa fjordů, zároveň také branou do kouzelného světa hudby,“ zdůraznil, a poděkoval

profesoru Jiřímu Hlinkovi za jeho dlouholetou a záslužnou pedagogickou činnost.

Na zahajovacím koncertě v budově akademie vystoupil před cca 140 pozvanými hosty jeden z nejlepších současných norských klavíristů Leif Ove Andsnes a spolu s ním pak 10 dalších vynikajících mladých klavíristů, vesměs bývalých či současných studentů prof. Jiřího Hlinky. Jejich přednes předních klavírních děl se setkal se zaslouženým ohlasem publika. Po koncertu následovala recepcce spolupořádaná českou Ambasádou, kde mohli hosté ochutnat české a norské speciality.

Otevření Klavírní akademie nesoucí jméno prof. Hlinky (oceněn Gratias Agit 2007) je významnou

událostí. Klavírní akademie je umístěna v budově kulturního střediska a galerie Rekstenovy sbírky v předměstské části Bergenu. Výuka na akademii bude probíhat formou čtyř 14-denních seminářů ročně a je zaměřená na mladé talentované klavíristy, kteří již

získali ocenění na mezinárodních soutěžích a chtějí zdokonalit hudební přednes. Podrobnější informace o akademii jsou k dispozici na <http://www.jirihlinka.com/>

Czech POINT, neboli Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál

Od 1. září 2008 (vyhláška č. 324/2008 Sb.) se rozšiřuje počet kontaktních míst pro komunikaci občanů s českými úřady (tzv. Czech POINT) o další obecní a zastupitelské úřady. **Mezi tato kontaktní místa se nyní nově zařadil i ZÚ Oslo.**

Czech POINT, neboli Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál, je asistovaným místem výkonu veřejné správy, kde každý člověk může získat všechny informace o údajích, které o něm vede stát v centrálních registrech a kde bude moci také učinit jakékoliv podání ke státu.

Czech POINT (tedy i ZÚ Oslo) v současné době poskytuje čtyři druhy výstupů. To znamená, že každý, kdo zaplatí příslušný poplatek na místě Czech POINT, může požádat o následující:

1. Výpis z Katastru nemovitostí.

O výpis z Katastru nemovitostí České republiky může požádat anonymní žadatel. Výpis lze požadovat na základě listu vlastnictví nebo podle seznamu nemovitostí. Pokud žadatel žádá výpis podle listu vlastnictví, musí znát katastrální území a číslo listu vlastnictví. Pokud žadatel žádá o výpis podle seznamu nemovitostí, měl by znát katastrální území a dále buď parcelní číslo požadované nemovitosti, jedná-li se o pozemek, nebo stavební parcelu nebo číslo popisné, jedná-li se o stavbu. O výpis lze zažádat i podle seznamu jednotek, v případě, že budova je dělena na jednotky, což je typické u větších staveb, dělicích se na jednotlivé byty, garáže atd. V tomto případě pochopitelně musí žadatel znát nejen popisné číslo domu, ale i přesné číslo bytu v domě.

2. Výpis z Obchodního rejstříku.

O výpis z Obchodního rejstříku České republiky opět může požádat anonymní žadatel. Výpis lze požadovat na základě znalosti IČ obchodní organizace.

3. Výpis z Živnostenského rejstříku.

I v tomto případě může o výpis z Živnostenského rejstříku České republiky požádat anonymní žadatel. Výpis lze požadovat na základě znalosti IČ obchodní organizace.

4. Výpis z Rejstříku trestů.

Podle §11a odst. 1 zákona č. 269/1994 Sb. o Rejstříku trestů v platném znění, lze vydat výpis z evidence Rejstříku trestů osobě, které se výpis týká, pouze na základě písemné žádosti. Tuto žádost není třeba ručně vyplňovat, klient ji obdrží vyplněnou k podpisu předtím, než mu je výpis z Rejstříku trestů vydán; tuto žádost úřad archivuje dle zákona. Osoba, které lze na pracovišti Czech POINT výpis vydat, musí mít platný doklad totožnosti a musí mít přiděleno rodné číslo. To znamená, že výpis se může vydat i cizincům, kteří mají například trvalé bydliště v České republice.

Na pracovištích Czech POINT lze vydávat výpisy i zplnomocněncům, kteří žádají o výpis z Rejstříku trestů na základě úředně ověřené plné moci.

Veškeré informace o službách Czech POINT naleznete na stránkách Ministerstva vnitra ČR <http://www.czechpoint.cz>

Hledáme stavebního inženýra a prodejce českých domů v Norsku.

Ferdighusfirma Unike Hjem søker etter 1- 2 personer:

PROSJEKTLEDER (ingeniør) og SALGSKONSULENT
(eller alt i ett: En salgsingeniør)

Unike Hjem leverer nøkkelferdige eneboliger (elementhus) produsert i Tsjekkia til norske kunder i Oslo-området og trenger gjerne en tsjekkisktalende salgsingeniør, alternativt 2 personer - en prosjektleder med ingeniørbakgrunn innen bygg og en salgskonsulent. Vårt kontor ligger i Skedsmo kommune (ved hotell Olavsgaard nord for Oslo). For mer informasjon, se vår internettside: www.unikehjem.no eller kontakt Yvona Holbein på mob. 95 97 57 88. Vi søker etter positive og engasjerte personer som liker utfordringer og vil videreutvikle vårt spennende og annerledes ferdighustilbud. Stort vekstpotensial – både for deg og firmaet. Søknadsfrist: snarest.

Problém a jeho řešení

Po cizácku .....

Po našem (na náměstí v Berouně)

Karel Babčický

TSJEKKISK-NORSK FORUM
c/o LIBA JANÁKOVÁ
RØDTVETVEIEN 18C,
0955 OSLO

ISSN 0803-7213

Dette er et tidsskrift for TSJEKKISK-NORSK FORUM, www.cz-forum.no

Ansvarlig for dette nummer var Liba Janakova og Alena Bartonova

Foreningens adresse: TNF, C/O LIBA JANÁKOVÁ, RØDTVETVEIEN 18C, 0955 OSLO

Medlemskontingent: individuell hovedmedlem kr. 250,-, familiemedlemskap kr. 300,-, senior kr.150,-

Telefon: +47 2216 7475

Konto nr.: 6241.06.04650

Org.nr.: 986 696 202

Výbor Česko-norského spolku ve spolupráci s Norsko-slovenským spolkem si vás dovolují co nejsrdečněji pozvat na tradiční

Mikulášskou zábavu

Kdy? V sobotu 6.prosince 2008

V kolik? Od 16:00 hod.

Kde? Majorstua eldresenter, Slemdalsveien 3A
(stejný lokál, kde byla Mikulášská zábava loňského roku)

Co se pro vás připravuje?

- občerstvení k zakoupení (jídlo a pití)
- zábavný program pro děti
- jestliže nás i letos navštíví Mikuláš (možná i s Andělem a Čertem) nadělí našim hodným dětem sladkosti
- bohatá tombola pro velké i malé.

Závazné přihlášky s počtem dospělých i dětí zašlete prosím na e-mailovou adresu libusjanak@hotmail.com nebo SMS na mobil 90755288 nejpozději **do soboty 29.listopadu 2008.**

Vstupné: pro členy TNF a NST NOK 20,-
ostatní NOK 40,-

Dary do tomboly jsou vítány.

Na setkání a příjemnou zábavu s vámi se těší

Váš výbor TNF